

Motiverne, som et Forsøg. Jeg kan nemlig paa ingen Maade erkjende, at dette Forsøg skulde let have den Følge, at man ikke kom videre; for mit Bedkommende forholdt Sagen sig ganske modsat. Man vil ikke kunne standse, naar det Tidspunkt indtræder, som § 12 omtaler, at „Butikken“, som det ærede Medlem sagde, maa lukkes, fordi de 2 Millioner, eller hvad det i det Dørlit maa udgjøre, ere opbrugte. Hvis vort Lands Tilstand da ikke er en ganske anden og langt sørgeligere, end den nu er, kan det ikke tænkes, at man vil standse paa Veien, men det, der vil kunne ske, og det, der bør tages under Overveielse til den Tid, er, om den Form, den Modalitet, den Maade, hvorpaa man er begyndt med disse to Millioner, er den rigtige, eller om man nu ikke ved Erfaringen har vundet en Indsigt, som medfører væsentlige eller uvæsentlige Forandringer deri. Og netop fordi der paa dette Omraade virkelig ikke kan siges at være noget almindeligt godkjendt Mønster, som noget Land frembyder for os, netop af den Grund mener jeg, at det er den almindelige, naturlige og fornuftige Vej, at man, inden man fortsætter paa en Bane, hvis Kællevidde man ikke kan overføre, og hvis Betydning, ogsaa den finansielle, man ganske vist ikke kan saaledes beregne og beregne paa den Maade, at man ser, at den ikke vil overstige den Grændse, som i Forhold til andre Statsopgaver maa sættes for den, begynder med bestemt at begrænse Forsøget. Det er den Maade, at Lovgivningsmagten ikke slipper Sagen ud af Hænderne paa sig, saaledes at den lader Konsekventerne drive af med sig, men at den holder igjen for at tage under fornyet Overveielse, om Maaden er den, eller Maaden er en anden, naar den en Gang givne Kapital er opbrugt til Diemedet. Men er Principet rigtigt, forekommer det mig ogsaa paa den anden Side indlysende, at det at standse dermed og sige: nu gjør vi ikke videre derved, hører til de utænkelige Ting, hvis da, som jeg forudsætter, vort Lands sociale Forhold til den Tid ikke skulde være af en hel anden Bestaaelse, end de ere nu, hvad jeg ikke forudsætter. En anden Indvending, der blev gjort, var den, at det ikke var dem, man egentlig vilde hjælpe paa, der vilde komme til at nyde Fordelene, det vilde snarest være Middellassen og ikke den egentlig arbejdende Klasse. Det tror jeg dog kommer noget an paa, hvorledes man forstaa Ordet „Middellasse“. Jeg kan erkjende, at det Spørgsmaal kan reises, om Lovforslaget har truffet det Rette i Henseende til den Maade, hvor-

paa det søger at sikke, at de, der komme til at nyde Godt af den billige Alderdomsforsørgelse, ogsaa netop ere de, som man ønsker, om den Vej, som Forslaget er slaaet ind paa i saa Henseende, nemlig en Begrændsning af Alderdomsforsørgelsens Størrelse og Udelukkelsen af Børn, ogsaa vil føre til Maalet, eller om man skal være nødt til at komme ind paa det, som Arbejderkommissionen foreslaar, en Begrændsning paa anden Maade, nemlig derved, at Ingen, der er Arbejdsgiver, er berettiget til at indtræde i Klassen, hvormod de, der ikke ere Arbejdsgivere, ere det, tilligemed nogle Tilføielser, Begrændsninger og Forklaringer, som jeg ikke skal komme ind paa. Det er muligt, og jeg erkjender, at det er et Spørgsmaal, der ligger aabent for Drøftelse, men jeg skal blot ganske i Almindelighed sige, hvad ogsaa enhver juridisk danret Mand vil erkjende, at det at afgreænse og det ikke at skabe uendelig Tvivl om Berettigelsen eller fremkalde Misforopielse med Hensyn til selve Afgjørelsen af Grændsen er en saa vanskelig Ting, at det, hvis det kunde undgaa, vilde være det Heldigste; men jeg erkjender, at det er et Spørgsmaal, der ligger aabent for Overveielse, og jeg for mit Bedkommende kan paa ingen Maade være principielt imod at gaa en anden Vej end Lovforslaget. Men det maa jeg som sagt erkjende, at i Tanken, i det, der tilstræbes, vil Lovforslaget komme Middellassen tilgode, hvor vi maa ønske det, og hvor vi maa tro, at Arbejderne i deres store Almindelighed kunne naae hen. Det er den forsynlige Arbejder, den, der altsaa frivillig vil gjøre et Offer, der tænkes paa, og det er altsaa min Overbevisning, at den gode og forsynlige Arbejder vil blive Hovedmassen af dem, der — muligvis dog med nogle Kanteler, der maa tages — vil komme til at nyde Godt deraf. Men i alle Tilfælde, det maa ogsaa Erfaringen, naar man har truffet de Bestemmelser, der i saa Henseende findes at være de bedste, belære os om, vil næste Gang, Sagen ifølge Forslagets egen Begrændsning kommer for, denne Erfaring i saa Henseende komme os tilgode. Det, man derimod ganske vist ikke kan opnå ved Foranstaltninger, der bygge paa Frivillighed og ikke paa Tvang — det er at drage Alle ind med. Man vil ikke kunne drage Alle dem ind med, som ikke, uagtet der bydes dem store Fordele, finde det værd at gjøre noget Offer selv, men som altsaa frivillig foretrække den abnorme Alder-